

Naša OSKUPNOST

glasilo szcl ljubljana moste-polje

8. FEBRUAR

XXIV. LETNIK

3. ŠTEVILKA

BREZPLAČNO

● OK ZKS IN OK ZSMS

Mladim več delovnih mest

Mladi vse težje dobivajo delo. Da bi ocenili načrte delovnih organizacij za leto 1983, opozorili, da tega problema ni več mogoče prelagniti, in še zlasti, da izrazijo svoje poglede in zahteve, so se člani OK ZKS in predsedstva OK ZSMS 25. januarja sestali na skupni seji. Vodila sta jo predsednika Pavel Vindišar in Janez Jančar.

Člani obeh organov so v konkretni in kritični, včasih tudi polemični razpravi najprej podprli ukrepe, ki jih namerava izvesti občinski izvršni svet; dogovorili so se, da bodo osnovne organizacije, tako ZK kot ZSMS, ustvarile politične razmere, da se bodo uresničevanja teh sklepov lotili vsi prizadeti z vso odgovornostjo.

Ob tem so poudarili:

— težko je soglašati s tem, da so delovne organizacije v prvih osmih mesecih preteklega leta utemeljeno sklenile kar 1070 pogodb o delu, od tega 619 z upokojevc;

— težko je soglašati tudi s tem, da je bilo res treba v istem času opraviti 1,3 milijona nadur, kar pomeni zaposlitev za 600 novih delavcev;

— še vedno je precej zaposlenih, ki že izpolnjujejo pogoje za upokoje in bodo zato tako OO ZK kot OO ZSMS od samoupravnih organov terjale obrazložitve; (Nadaljevanje na 3. strani)

● V ROKAH DELAVCEV MORA BITI

KLJUČ ZAPOSLOVANJA

Zaposlovanje je bilo kot osrednja tema obravnavano na prvih letošnjih sejah vseh družbenopolitičnih organizacij. Sklenjene pa so bile razprave na skupni seji vseh zborov občinske skupščine in četrtega zbora skupnosti socialnega varstva, v katero je vključena tudi skupnost za zaposlovanje. Takšna širina je razumljiva, saj je zaposlovanje eden glavnih dejavnikov uspešnega razvoja, povečanja produktivnosti in stabilizacije v celoti.

Razprave o zaposlenosti so bile na eni strani usmerjene v trenutno stanje v občini, ki je navidez še kar ugodno. Leta 1982 se je zaposlenost povečala za 0,7 %, v decembru pa je bilo 265 iskalcev zaposlitve in 387 odprtih potreb po delavcih. Planski dokumenti o zaposlovanju v letu 1983 pa govorijo o 0,5-odstotnem povečanju števila zaposlenih. Slednje je še posebno problematično, je bilo poudarjeno na skupščini skupnosti za zaposlovanje. Zapiranje ali zmanjševanje zaposlenosti, ki ne pokriva

niti naravnega pritoka, je za področje občine negativno, gledano z vidika Jugoslavije pa naravnost katastrofalno, ker je potrebno v letu 1983 povečati število zaposlenih za 150.000. Pri tem mora dati svoj delež tudi naša občina.

Zato je 0,5-odstotno povečanje zaposlenosti minimalni resolucijski okvir, ki mora biti z očitno naravnostjo v vseh družbeno usmerjenih proizvodnih presežen in neomejen. Stabilizacija namreč ni stagnacija, ampak hitro vključevanje vseh

razpoložljivih moči v proizvodnji proces, v njegovo prestrukturiranje in prilagajanje nastalim razmeram. V tem procesu pa imajo največjo vlogo novi in prihajajoči delavci. Zato pa je bila povsod poudarjena vloga študentskega in zaposlovanja pripravnikov. Na tem področju smo pri nas med zadnjimi v Sloveniji. Dejstvo, da imamo že zdaj npr. 44 odprtih potreb po delavcih z visoko izobrazbo in da imamo podeljenih le 19 kadrovskih študentov na visokih šolah, kaže našo kratkovidnost in negativno družbeno naravnost, kot da pričakujemo, da bo delavec za nas šolal nekdo drug ali jih bomo kar vzeli iz drugih ozdov, kjer bodo potem ti spet manjkali.

(Nadaljevanje na 3. strani)

● PRVA LETOŠNJA SEJA OBČINSKE SKUPŠČINE: TUDI Z DAVKI

Stimulirajmo boljše delo

Dve pomembni področji našega življenja, zaposlovanja in družbeno vzgojo in varstvo predšolskih otrok, sta bili na seji 26. januarja v ospredju pozornosti skupnega zasedanja vseh treh zborov občinske skupščine in skupščine občinske skupnosti socialnega varstva. O zaposlovanju objavljamo v tej številki Naše skupnosti poseben prispevek, zato naj le omenimo, da je več razpravljavcev izreklo mnenje, da so predlog in sklepi izvršnega sveta glede tega premalo konkretni, našli so tudi še druge zadeve, ki bi jim morali nameniti več pozornosti — na primer študentskega zaposlovanja mladine in žensk — v poročilu pa tudi manjka podatke, kaj storiti s ti-

stim, ki ne končajo osnovne šole.

Glede družbenega varstva in vzgoje otrok kaže omeniti ugotovitve, da smo s stanjem na tem področju za zdaj v naši občini lahko kar zadovoljni, čeprav za otroke, mlajše od treh let, če ni najbolje poskrbljeno.

Vsi trije zbori občinske skupščine so po skupnem zasedanju nadaljevali

delo na ločenih sejah. Delegati zbora krajevnih skupnosti so drugim sprejeli tudi predlog sklepa o kriterijih in merilih za financiranje funkcionalne dejavnosti krajevnih skupnosti. Po tem načinu naj bi se krajevne skupnosti financirale že od 1. januarja letos. V predlogu sklepa je bila upoštevana večina pripomb, ki so jih delegati izrekli že ob obravnavi osnutka. (Nadaljevanje na 3. strani)

Iz peklenškega kotla Neretve

Sovražnikova ofenziva na ozemlje Bihaške republike se je začela konec januarja 1943 in je trajala vse do aprila istega leta. Nemci jo imenujejo operacija WIES 1 in WIES 2, pri nas jo poznamo kot četrto okupatorjevo ofenzivo, bitko za ranjence oziroma bitko na Neretvi.

Okupatorjeve enote — šest nemških in pet italijanskih divizij, ki so jim pomagali četniki, ustaši, domobranci, skupaj 90.000 vojakov so se s pomočjo letalstva začeli z operacijami proti vrhovnemu štabu NOV in POJ in jedru partizanske države preko Like, Banije in Korduna z ene ter iz vzhodne Bosne in Hercegovine z druge strani. Njegov namen je bil obkoliti partizanske enote, jih prisiliti na frontalno bojevanje, nato pa vedno bolj potiskati proti Konjici in Neretvi ter jih tam popolnoma uničiti.

40.000 borcev — ki so skrbeli tudi za centralno bolnišnico s 4.000 ranjenci, spremljalo pa jih je tudi veliko število civilnega prebivalstva, ki je zapuščalo svoje domove, kajti strah pred ustaši je bil močnejši kot pot, polna bojev in trpljenja — je uspešno prodirala proti Hercegovini. Pri napadu na Prozor so borci razorožili italijansko divizijo Murdge, v mestu samem pa so prišli tudi do večjih zalog hrane. Obojega je že primanjkovalo, saj je ofenziva trajala že več kot mesec dni.

V Jablanici, kjer so se pripravljali, da prekoračijo Neretvo, je vrhovni komandant Tito izdal ukaz: porušite most čez reko! Na ta način so partizani ukanili Nemce in Italijane ter »uspavali« četnike, ki so čakali na levi obali Neretve, da napadejo partizansko vojsko, ko bo poskušala prekoračiti reko. Zato so bili nepripravljene, ko so prve partizanske enote po zaslišanem popravljenem mostu začele z napadi na njihove bunkerje. Presenečenje je bilo popolno. Že naslednjo noč pa so začeli borci prenašati tudi ranjence in nji-

hova življenja so bila rešena.

To je bila bitka, o kateri je Tito 12. novembra 1978 rekel: »Tudi v tej dramatični bitki je bila velikanska številčna in tehnična premoč na strani okupatorja in njihovih hlapcev. Vendar je bila tudi takrat naša narodnoosvobodilna vojska moralno neprimerno močnejša; prav moralni faktor je bil odločilen pri premagovanju vseh zaprek, bil tisti dejavnik, ki nam je pomagal, da smo prišli iz peklenškega kotla Neretve.«

TATJANA KLEPAC

SINDIKATI V AKCIJI

● POSVET PREDSEDNIKOV

Težave premagujemo skupaj

Posveti predsednikov osnovnih organizacij zveze sindikatov, sindikalnih konferenc in konferenc OO ZS so stalna oblika dela občinskega sveta ZS, saj se na njih sindikalni aktivisti seznanjajo z aktualnimi nalogami, ki jih morajo opraviti, v razpravah pa si tudi izmenjajo izkušnje.

Na zadnjem posvetu so prisotni izpostavili predvsem nujnost poslednega izvajanja odgovornosti, težave pri usklajevanju interesov v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih ter poudarili, da je povečanje produktivnosti možno samo tedaj, ko imajo ozdi zagotovljene potrebne surovine in reprodukcijski material, da torej proizvodnja poteka nemoteno in s polno zmogljivostjo. Zato bi si morali prizadevati, da izvažamo le končne izdelke, ne pa tudi surovin, ki jih ozdi potrebujejo.

OO ZS so se precej resno lotile izdelave socialnih kartonov zaposlenih, a pri tem naleteli že

na prve težave. Predsedniki so menili, da delavci ne bodo dajali točnih podatkov o svojem socialnem stanju — zlasti tisti, katerih položaj je zaskrbljujoč in so potrebni pomoči. Za premostitev ovir in uspešno izvedbo akcije je nedvomno potrebna velika mera diskretnosti in potrpežljivosti, nujno pa je tudi sodelovanje ustreznih strokovnih služb. Delavce pa je treba tudi obvestiti o namenu akcije, saj lahko pomagamo nekomu le tedaj, če poznamo njegove težave.

Na kratko so se dotaknili tudi težav pri zagotavljanju udeležbe na seminarjih in poudarili, da bi se morali predavatelji potruditi za bolj poljudno in zanimivo podajanje snovi.

Vsekakor nalog za sindikalne aktiviste ne manjka, prav tako pa so pogostokrat pri njihovem izvažanju prisotne težave ali nejasnosti. V stalni povezavi z občinskim svetom ZS pa je težave lažje premagovati.

L. M.

● OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU

Razvoj samoupravljanja — razvoj kulture

Priprave na proslavo slovenskega kulturnega praznika so potekale istočasno s pripravami za obravnavo kulturnega življenja naše občine na najvišji, v delegatskem sistemu možni ravni. Skupščina samoupravne interesne skupnosti za kulturo razgrinja stanje in možnosti razvoja kulture, da bo enakopravno z drugimi zbori občinske skupščine razpravljala, predlagala in sklepala o tem.

Pri oblikovanju gradiva smo našli dosežke in uspehe v preteklem obdobju, ki jih ni bilo malo.

Kazalci, ki jih spremljamo v knjižničarstvu naše občine, kažejo, da se je zanimanje za knjigo skoraj podvojilo. Knjižnica izposoja neprimerno več, z novimi oblikami dela — predvsem z mladimi — se odpira v okolje, v katerem deluje. Ni torej slučaj, da je knjižnica Jožeta Mazovca lani prejela Zupančičevo nagrado.

Tudi ljubiteljske kulturne dejavnosti v naši občini so v nenehnem vzponu, a tudi tu se odpirajo nova področja delovanja. Visoko nagrado za področje glasbenega delovanja, Gallusovo plaketo je konec preteklega leta prejel harmonikarski orkester KUD Vide Pregarc.

Kulturni dom Španski borci kljub začetnim težavam začelja prevzemati svojo poslanstvo. Z nekaterimi prireditvami prerašča občinske meje. Zaradi takega delovanja je dom uvrščen med izvajalce kulturnega razvoja ljubljanske kulturne skupnosti.

Se bi lahko naštevati uspehe.

Težje nam je priznati, da imamo tudi slabosti. Omenjati slabosti ob praznikih pa ni v navadi. V našem primeru to niti ni tako bistveno, kajti dovolj je, da se jih zavedamo.

Prav z odpravljanjem slabosti v znanih težavah, v slabših finančnih možnostih bomo zmogli dosegati dobre rezultate tudi naprej in jih presegati.

Boljše delo pričakujemo na vseh področjih — tudi v kulturi, od vsake skupnosti, od vsakega posameznika. Bolj pa morajo priti do veljave vrednote, kot so nesebičnost, odrekanje, pošteno delo v težnji za pomembnejšim, trajnejšim, boljšim. Takšnih vrednot ni manjkalo v naši polpreteklosti prav delavcem v kulturnih društvih Svoboda, ki so delovali v mejah današnje naše občine, ko so se, združeni ob kulturnem delovanju, bojevali in v revoluciji izbojevali osnovne človeške pravice.

Zdaj je vrsta na nas, da premagamo težave, v katerih smo se znašli, kajti samo tako lahko omogočimo nadaljnjo krepitev in razvoj samoupravne družbe in v njej ustvarjamo nove možnosti za svobodnejše in polnejše življenje delovnega človeka. To pa je tisto, kar je že pred več kot pol stoletja zapisal Ivan Cankar: Boj za osvoboditev človeka je kulturni boj. Izbojevati ta boj je torej največje kulturno delovanje.

TIHOMIR PINTER

Marjan Detoni. Prehod čez Neretvo, olje, 1945-46

● Na drsališču v Zalogu je živahno

Otroci mladina in odrasli, skratka vsi, ki radi drsajo in uživajo v gibanju na ledeni ploskvi ob taktih muzike, že dobro poznajo drsališče v Zalogu. Zlasti v teh dneh, ko imajo šolarji počitnice in je zanje v dopoldanskih urah drsanje zastoj, je na njem zelo živahno. V teh dneh vsak dan obišče drsališče okoli 450 otrok in odraslih, predvsem iz Zaloga, Zdobrovo, Vevč, Most, Štepanjskega naselja in Fužin.

Sicer pa je na drsališču tudi ob nepočitniških dneh obisk dokaj velik. Največ ljudi si pripne drsalke ob petkih, sobotah, še zlasti pa ob nedeljah popoldne. Vodja objekta drsališča Zalog Evgen Čeligoj je pojasnil, da je letošnji obisk večji kot so pričakovali. To pa predvsem zato, ker ni snega.

Tudi ko ni počitnic, vlada ob dopoldnevih na drsališču v Zalogu živah. Takrat se namreč prvih korakov na ledu učijo otroci iz vrteev naše občine; v času pa, ko ni rekreativnega drsanja, na njem trenirajo člani hokejskega kluba Slavija in drsalnega kluba Stanko Bloudek. Vendar je treba omeniti, da je med tednom za občane rekreacija le ob torkih, četrkih in petkih popoldne.

Besedilo in slika: DARJA JUVAN

V TEJ ŠTEVILKI NAŠE SKUPNOSTI
TUDI UMETNIŠKA PRILOGA 25. MAJ

Mladim več delovnih mest

(Nadaljevanje s 1. strani)

(Razpravljalci so sicer dodelali, da vsega tega ni mogoče v celoti odpraviti, kot na primer na železnici, kjer s tem rešujejo stalno pomanjkanje delavcev; ni pa tega tudi mogoče v celoti sprejeti.)

— utemeljena je zahteva, da je za odgovornejša dela treba pravočasno pripravljati nove, zlasti mlade ljudi;

— s štipendijami je treba bolj spodbujati usmerjanje mladih v proizvodno delo, in to v visoko strokovno. Zato pa morajo delovne organizacije hitreje pripravljati perspektivne, tehnološko visoko sestavljene razvojne programe;

— temu cilju je treba prilagoditi nagrajevanje, kajti le-to še vedno, čeprav manj kot v preteklosti, postavlja proizvodno delo;

— obsodbe so vredne tiste organizacije, ki so se

zaprle; precej je takšnih, ki doslej niso sprejele še nobenega pripravnika;

(Res je treba najprej izkoristiti notranje rezerve, toda hkrati so ti kolektivni dolžni pripraviti programe, ki bodo omogočali nove zaposlitve.)

— politično se mora oceniti, kam sploh pelje zaposlovanje pripravnikov za določen čas;

— nasprotja med zaposlenimi in nezaposlenimi se lahko zaostrijo in dobijo politična obeležja; vodijo lahko tudi v generacijske konflikte. Zato je treba s konkretnimi programi mladim dolgoročno odpirati možnosti zaposlovanja.

Člani obeh organov so predlagali, da kaže s prakso skupnega obravnavanja najbolj perečih problemov, ki se še kako tičejo prav mladih, nadaljevati. Zgostovo pa se bodo ponovno sestali takrat, ko bodo pregledali, kako se sprejeti sklepi uresničujejo.

L. B.

Ključ zaposlovanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

V vseh razpravah je bil govor tudi o nadurah, pogodbenih delih, zaposlenih upokojevcih ali tistih, ki imajo že možnosti za upokojeitev. Razprave so bile trezne in vsi so se strinjali, da se vsega ne da odpraviti. Prav tako pa sta bili poudarjeni odločnosti in kritika, da je v teh razmerah tega preveč. V občini naredimo toliko nadur, kot je rednega časa za 600 zaposlenih. Imamo okoli 15.000 pogodb o delu, od tega 60 % z upokojejci. Redno je zaposlenih več kot 40 delavcev, ki imajo vse možnosti za upokojeitev. Mnogo tega gre tudi na rovašne organiziranosti dela, oportunitizma odgovornih strokovnih in družbenopolitičnih delavcev pri raznih prerazporeditvah idr.

Pošteno besedo pa je treba reči tudi pri upokojejenih. V naši družbi ima vsakdo obilo možnosti za osebno in človeško uveljavitev ter koristno uporabo bogatih življenjskih izkušenj. Vendar ni pošteno, da je del mlajše generacije brez dela, brez socialne varnosti in brez mnogih ustavnih in samoupravnih

pravic, ki gredo delavcem iz dela. Spoštujemo minulo delo, obenem pa se zavedajmo, da nihče ni nenadoma mestljiv. Tisti, ki v 40 letih dela ni usposobil svojega namestnika, ga v podaljšanih letih tudi ne bo, ker mu to ni naravni interes.

Na vseh sestankih je tekla beseda še o poklicnem usmerjanju, o zaposlovanju invalidov, o potrebi boljših in konkretnih občinskih programov za gostinske in obrtne dejavnosti, pa o potrebi intenzivnega dela v privatnem kmetijstvu, ki je tudi pomemben zaposlitveni dejavnik.

Probleme torej poznamo, poznamo pa tudi smeri za njihovo reševanje. Najpomembnejša pa je usmeritev, da vse to morajo v konkretnih okoljih izbojevati delavci sami. Nihče tega ne bo rešil v imenu delavcev. Povsod morajo družbenopolitične organizacije sprejeti o tem stališča in usmeritve za svoja okolja, samoupravni organi ustrezne sklepe, strokovne službe pa to odločno in tako družbeno usmerjeno izvesti.

Vse to mora postati tudi stvar de-

legatskega odločanja v ozdih, občini in republiki. Žal pa so naše delegatske poti še mnogokje revne in nedosledne. Temeljne delegacije morajo postati aktivne kreatorice dogovorjenih stališč v svojih ozdih. Vsa prej navedena stališča so vsebovana v samoupravnem sporazumu o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja v občini in se delegati morajo v svojih okoljih toliči za njihovo uveljavljanje. Včasih pa je celo udeležba delegatov iz ozdov na sejah skupščine občinske skupnosti za zaposlovanje zelo pičila, delegati so slabo strokovno pripravljeni, ker jih v ozdih ne spremljajo njihove kadrovske službe. Decembrska skupščina občinske skupnosti za zaposlovanje, ki je obravnavala letne načrte zaposlovanja, je bila celo nesklepčna.

Vse to kaže, da ključ zaposlovanja mora biti še trdnje v rokah delavcev, delegatov, da ti morajo vedeti, kaj je dolgoročni interes vsakogar posebej in Jugoslavije v celoti. Podružbljanje politike in izvajanja zaposlovanja mora biti stvar vseh zaposlenih in tistih, ki se pripravljajo ali čakajo na zaposlitev. Teh pa je v Jugoslaviji skoraj 900.000.

ANDRIJA VLAHOVIČ

Stimulirajmo boljše delo

(Nadaljevanje s 1. strani)

S področja davčne politike so delegati obravnavali osnutek dogovora o usklajevanju davčne politike v letu 1983 (dogovor je enoten za vso Slovenijo), osnutek odloka o davkih občanov in predlog odloka o spremembi odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve.

V prvem dokumentu gre v glavnem za usklajevanje besedila z novim zakonom o davkih občanov, vanj pa so vnesene tudi spremembe, ki so posledica naše zdajšnje družbenoekonomske politike. Gre za razne olajšave tistim dejavnostim, ki so posebnega pomena, za izboljšanje gospodarskega položaja.

Tudi v osnutku odloka o davkih občanov gre za prilagoditev novemu zakonu, saj več njegovih členov govori o davčnih olajšavah, ki naj stimulirajo k boljšemu delu, vlaganju v malo gospodarstvo, izvozu na konvertibilno področje itd. Odlok o spremembi odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve pa ne zadeva občanov kot posameznikov, saj se istočasno, ko se povečuje republiški prometni davek z 8,5 odstotka na 11,5 odstotka, ukinja 3-odstotni občinski prometni davek.

O DAVKIH TUDI OBRITNIKI

Tudi izvršni odbor obrtnega združenja naše občine in delegacija obrtnikov ter pri njih zaposlenih delavcev za zbor združenega dela občinske skupščine sta

skupaj s predstavniki občinskih upravnih organov obravnavala osnutek dogovora o usklajevanju davčne politike v letu 1983 in osnutek odloka o davkih občanov. To je bil prvi sestanek, na katerem so se predstavniki občine in obrtnikov odprto pogovorili o nekaterih vprašanjih, katerih ureditev si različno zamišljamo.

Delegacija obrtnikov in pri njih zaposlenih delavcev je zboru združenega dela naše občinske skupščine poslala predloge in pripombe v zvezi z osnutkom občinskega odloka o davkih občanov. Obrtniki so imeli več konkretnih pripomb na posamezne člene, nasploh pa so menili, da temu osnutku manjka novih rešitev za delo v zaostrenih gospodarskih razmerah, v katerih se je znašla tudi obrt. Zato tudi osnutek zakona ni stimulativen in po njihovem mnenju ne bo prispeval k nadaljnemu razvoju drobnega gospodarstva v občini. Vse predvidene olajšave za večino storitvenih in deficitarnih dejavnosti so brez pomena, ker so naravnane na odmerjeni davek, ki ga v teh primerih ni, saj obrtniki, ki poslujejo z občani, skrbijo komaj za svojo reprodukcijo.

Kar zadeva dogovor o usklajevanju davčne politike v letu 1983 (pripombe so poslali tudi na zbor združenega dela skupščine SR Slovenije) pa delegacija obrtnikov meni, da je le-ta v marsikaterih členih v nasprotju s sprejetimi resolucijami, družbenimi dogovori in planskimi dokumenti, ki opredeljujejo nadaljnji razvoj drobnega gospodarstva in s tem tudi samostojnega osebnega dela.

D. J.

• HP KOLINSKA IN SERVO MIHAJL

Dohodkovno povezovanje

V jeseni leta 1980 je HP Kolinska, tozdr Tovarna hranil sklenila s Servo Mihajlom — Industrijo olja, tozdr Bimo iz Zrenjanina samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za proizvodnjo mazave, tako imenovane »soft« margarine.

HP Kolinska se je odločila za to dohodkovno povezovanje, ker podobnega povezovanja z Oljario v Kranju zaradi izredno visokih investicijskih stroškov ni bilo mogoče uresničiti. Servo Mihajl pa se je prav takrat odločil za proizvodnjo »soft« margarine. Zaradi že obstoječih objektov in nekaterih opreme je bila vrednost investicije v Zrenjaninu kar šestkrat manjša od predvidene investicijske vrednosti v Kranju. Razen tega ima okolica Zrenjanina močno zaledje sončnic, kar naj bi zagotavljalo osnovno surovino za margarino, tj. sončnično olje. Odločitev o vlaganju v Zrenjaninu torej ni bila težka.

HP Kolinska je vložila v proizvodnjo »soft« margarine opremo v vrednosti 26.000.000 din, to je 20 % vseh sredstev, potrebnih za realizacijo tega objekta. Za investicijo sta po samoupravnem sporazumu odgovorna oba udeleženca, pa tudi dohodek se deli v razmerju vloženih sredstev.

HP Kolinska je pripravila raziskavo trga in marketinški koncept izdelka, ki naj bi se imenoval »Dobro jutro«, in s posebnim samoupravnim sporazumom prevzela prodajo v zahodnem delu države.

Kljub dobri volji in naporom obeh udeležencev pa proizvodnja še ni stekla. Skupna investicija je bila praktično končana že

v I. polletju lani. Do proizvodnje ni prišlo, ker najprej ni bila odobrena cena za »soft« margarino. Hkrati z odobritvijo cene v juliju pa so nastopile težave z zagotovitvijo sončničnega olja. Zaradi bolezni je bil namreč pridelek sončnic izredno majhen, cene so močno poskočile in sončničnega olja ni bilo mogoče zagotoviti niti za oskrbo prebivalstva, kaj šele za predelavo v margarino. Proizvodnja ni stekla, potrošniki so ostali brez margarine, oba sodelavca pa brez dohodka.

Vendar v HP Kolinski predvidevajo, da bodo že v kratkem s pomočjo republiških organov zagotovili vsaj del sončničnega olja za predelavo v »soft« margarino. S tem naj bi se nadaljevalo razvijanje trenutno zamrznjenih dohodkovnih odnosov v skladu s cilji, predvidenimi v samoupravnem sporazumu.

V. Č.

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Ni dvoma, da so tako kot izvozniki za naše gospodarstvo pomembni tudi tisti, ki s svojimi izdelki nadomeščajo uvožene. Taka tovarna je Teol, ki proizvaja detergente za industrijo in surovine za pralne praške.

V preteklih letih je Teol sodil med dokaj uspešne delovne organizacije. Povečali so fizični obseg proizvodnje in dosegli ugodne rasti dohodka in sredstev za akumulacijo, čeprav so lani prvič po treh letih povečali cene svojih proizvodov. Lani so jim povzročale nemajhne težave nove možnosti pridobivanja deviznih sredstev; prizadeli so jih toliko bolj, ker uvažajo blizu 80 odstotkov surovin. V prvih devetih mesecih so kljub temu poslovali zadovoljivo; manjkajoče devize so zanje združevali kupci, del pa so jih dobivali posebej za izdelavo surovin za pralne praške. Njihove težave pa je v zadnjem trimesečju povečala še devalvacija dinarja, saj z lanske 10-odstotno podražitvijo svojih izdelkov niso mogli kriti znatne podražitve surovin. Uspešno jim je sicer, da so se uvrstili med (ne prav redke) izjeme, ki jim je bila zaradi posebno velikih težav po devalvaciji odobrena podražitev izdelkov kljub zamrznitvi cen. To jim pomaga vsaj začasno blažiti težave, v bodoče pa se bodo tudi oni pospešeno usmerjali v izvoz, čeprav na tujih tržiščih niso konkurenčni in čeprav blaga, ki ga proizvajajo, na domačem tržišču primanjkuje.

Tozdr Pekarne Ljubljana začnjo z uresničevanjem B programa — z gradnjo prizidka k pekarni na Šmartinski cesti za razširitev peke kruha in peciva ter drugih izdelkov iz testa. Po pridobitve vseh potrebnih soglasij je izvršni odbor Ljubljanske banke — Gospodarske banke Ljubljana konec leta 1982 za gradnjo tega objekta odobril investicijski kredit. Celotna predvidena investicija znaša 44.416.000 din. Od tega bo 70 % 31.091.000 din lastnih sredstev investitorja, 30 % (13.325.000 din) pa bo kreditirala LB — Gospodarska banka. V pritličju pizidka (velikost 36,40 x 11 m) bo hladilnica končnih izdelkov, hladilnica surc. in, ekspedit, garderobe in sanitarije, v prvem nadstropju pa bodo izdelovali in pakirali drobtine, pakirali in zavijali izdelke zamrznjene hrane ter priročno skladišče pekarstva in zmazane hrane. Z deli nameravajo pričeti konec aprila 1983, odprta pa naj bi bil prizidek 15. oktobra letos.

V ŽK Žito potekajo pogovori z zunanjimi sodelavci, ki naj bi preselili na mikrofilme vso pomembno dokumentacijo, doslej shranjeno v obsežnih arhivih. Prednost novega arhiviranja bo v minimalnih prostorih,

potrebnih za dokumentacijo, preneseno na filme, občutno se bo povečala preglednost pa zmanjšala poraba papirja in časa, potreben, da najdemo ustrezno informacijo. Gradivo, ki je bilo doslej shranjeno npr. v 10 omarah, bo odslej presneto in shranjeno v skatlici, ki jo bo imel delavec na mizi. V poseben aparat bo moč vtakniti kasetico s podatki in ustrezne podatke odčitati na monitorju. Življenjska doba podatkov je nekaj generacij.

Kolektiv ljubljanskega Energoinvesta je majhen — šteje le 355 delavcev, pohvali pa se lahko z večjim dohodkom kot marsikatera znatno večja delovna organizacija. Več kot polovica transformatorjev, ki jih proizvedejo, namenijo izvozu; največ jih prodajo v neuvrščene države. Pot na tuja tržišča jim lajša članstvo v

sozdu Energoinvest Sarajevo; omogoča jim, da nastopajo skupaj z drugimi proizvajalci energetskih naprav, na ta način pa je proizvodne lažje prodajati. Brez obsežnega izvoza bi ta delovna organizacija ne mogla delati tako uspešno. Domače tržišče je namreč majhno, izvoz pa jim omogoča skoraj serijsko proizvodnjo. Vsi transformatorji so plod njihovega razvoja. V ta namen so pred leti zgradili tudi visokonapetostni laboratorij, edini v Sloveniji. A čeprav so bili v letu 1982 zelo uspešni — v devetih mesecih so za skoraj 60 odstotkov presegl prihodek prejšnjega leta, čisti dohodek na delavca pa so skoraj potrojili — začnajo novo leto s podobnimi skrbmi kot večina drugih delovnih organizacij. Bo njihov deviz dovolj za uvoz reprodukcijskih materialov iz tujine in za devizno participacijo za domače?

• PROBLEM JE — PROBLEM NI

PREHRANA MED DELOM

Problem prehrane med delom je konec leta 1982 postal v ozdih zelo aktualen, saj je s 1. januarjem letos usahnila možnost izdajanja gotovinskih bonov. Čeprav je občinski svet ZS že lani poleti opozarjal OO ZS, naj prehrano čimprej uredijo, jih je večina čakala na zadnji mesec v upanju, da bodo njihovi delavci po usmeritvah republiškega sveta ZSS lahko namesto bonov prejeli gotovino. Ker je cilj ukinitve bonov čimveč delavcem zagotoviti malico med delom, bi bilo zanimivo pogledati, kakšno je stanje v organizacijah združenega dela naše občine. Zato je občinski svet ZS in njegov svet za življenjske in delovne razmere delavcev, pripravil anketo o prehrani med delom. Zbrani podatki nam pokažejo, da je večina ozdov poskrbela za malico, nekateri pa še vedno trdijo, da prehrane ne morejo organizirati — celo nekatere osnovne šole, ki v svojih kuhinjah pripravljajo hrano za učence, oziroma jo dovažajo iz drugih kuhinj.

V večini ozdov dobivajo delavci topel oziroma kombiniran obrok, precej je tudi hladnih malic, le redkokje pa zagotavljajo tudi dietno prehrano. Po anketi se ekonomska cena obroka giblje med 50 in 70 din, delavci pa pripisujejo k temu od 5 do 40 din (v največ primerih od 5 do 20 din), v nekaterih ozdih — predvsem iz živilske dejavnosti — pa delavci ne prispevajo nič.

In kaj storiti v ozdih, kjer delavci zdaj nimajo ne malice ne bonov? Prav gotovo si morajo prizadevati, da prehrano med delom zagotovijo; to pa najbrž ne bo težko, saj je v Ljubljani okoli 60.000 obrokov prostih zmogljivosti.

MARIJA LUKEŽIČ

• NAŠI DELOVNI LJUDJE IN OBČANI O SEBI IN O SVOJEM DELU

• POGOVOR Z JOŽETOM HROVATOM, OBRITNIKOM IN NAVDUŠENIM KOLESARJEM

VSI NA KOLO

»Šele s kolesom spoznaš vse lepote Slovenije, še zlasti če jo prevoziš jeseni ali spomladi.« Je navdušeno pripovedoval Jože Hrovat, velik privrženec kolesarstva in že šest let predsednik kolesarskega kluba Rog-Frank, ko smo se z njim pogovarjali o njegovem delu, še več pa o prostem času, ki ga takorekoč vsega nameni kolesarstvu.

Da jemlje Jože Hrovat kolesarstvo čisto resno in ne le kot konjček, ki mu pride prav, kadar nima kaj drugega početi, pričajo številne medalje, pokali in priznanja. Človeku, ki stoji v njegovo delovno sobo, pritegnejo pogled šopi bronastih, srebrnih, zlatih odličij, ki visijo na stenah ali so obešeni na namizni svetilki, v omari pa se bleščijo pokali raznih velikosti in oblik. Toliko jih je, da na hitro niti približno ni mogoče ugotoviti njihovega števila. Vendar je treba povedati, da pri Hrovatovih uspešno kolesari vsa družina, tako da so že tudi njegovi štirje otroci (najstarejši Jože ima sicer že 25 let, Robi enajst let, Nataša in Darja pa deset let) prispevali k temu, da je število pokalov in medalj tolikšno. Potem so še tu številna priznanja raznih družbenih organizacij in društev za organizacijsko delo in sodelovanje.

Lani mu je naša občinska temeljna telesnokulturna skupnost za dolgoletno uspešno delo na področju telesne kulture podelila Bloudkovo nagrado.

Če se peljete po Litijski cesti od Ljubljane proti Sostrem, zagledate; ko se neha strnjena vrsta hiš, na desni strani skladovnice desk, medtem ko ji stoji nasproti, na drugi strani ceste, hiša z oznako Litijska 163 in tablo Mizarstvo. Jože Hrovat se je namreč pred sedemnajstimi leti odločil, da bo samostojni obrtnik. Zdaj zaposluje sedem delavcev, tudi sin Jože dela pri njem kot mizarjski tehnik. Izdelujejo predmete, ki sodijo v splošno in stavbeno mizarstvo in tudi pohištveno opremo. V glavnem sodelujejo z delovnimi organizacijami, manj delajo za zasebnike.

Zakaj se je Jože Hrovat odločil za kolesarjenje? »Bil sem hudo bolan na hrbtenici,« pripoveduje, »tako da sem že čisto obupal. Zdravniki so mi zatrjevali, da brez operacije ne bo šlo. Spraševal sem doma in v tujini, kaj mi je storiti. Po nasvetih drugih sem se odločil, da začnem voziti kolo. Prepričan sem, da mi je kolo povrnilo zdravje.«

Tako si je Jože Hrovat pred približno desetimi leti kupil kolo. Ko so ga prijatelji prvič videli vrteti pedala, so rekli: »Ali z njim ni vse v redu ali pa misli resno.« Razvnele so se celo stave. Od takrat Jože vedno, ko posije prvo marečvsko sonce in napove kolesarsko sezono, trenira dvakrat na teden, ob sobotah in nedeljah pa so navadno razne prireditve.

Jože Hrovat: »Kolo mi je povrnilo zdravje.«

Zdaj se lahko pohvali, da z zdravjem nima nikakršnih težav. Sprva ga je sicer nekoliko skrbelo, da se mu bolezen ne bi ponovila. Zato je potem, ko je nekaj let že treniral, preskusil samega sebe tako, da je v karavani prevozil 2400 kilometrov dolgo Pot bratstva in enotnosti po Jugoslaviji. Šušal je sicer osem kilogramov, drugih posledic pa ni bilo.

Zato Jože Hrovat vsem občanom toplo priporoča kolesarjenje kot rekreativno dejavnost. »Vsakemu pravim, naj poskusi. Ne bo mu žal. Voznja s kolesom je priporočljiva tudi za druga obolenja, ne samo za hrbtenico; z njo se da odpraviti odvečne kilograme, slabo prebavo, zamašene žile itd.«

Voznja s kolesom pa ni samo zdrava, ampak je tudi zanimiva, prijetna in poceni. Za kolo ne potrebujemo bencina, ki ga v teh časih tako primanjkuje. Je bo lahko lažje in bolj poceni kot družinski izlet s kolesom?

DARJA JUVAN